

Till fullmäktige i Bräcke kommun

Revisorernas redogörelse för år 2021

Revisionens inriktning och genomförande

I enlighet med kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente lämnar vi följande redogörelse för vår granskning.

Vi har granskat den verksamhet som bedrivs inom styrelsens och nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av god revisionssed i kommunal verksamhet. Vi har prövat om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som görs inom styrelsen och nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har baserats på en bedömning av risk och väsentlighet omsatt i en fastställd revisionsplan.

De granskningar som har gjorts har sammanställts i särskilda revisionsrapporter som under hand lämnats till berörda.

Revisorerna har vid granskningen biträtts av KPMG.

Gemensam nämnd för samverkan inom drift och service, utveckling samt specialistfunktioner och Gemensam nämnd för samordnad upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter samt hjälpmedel har granskats av Revisionskontoret Region Jämtland Härjedalen.

Sammanfattande resultat från revisionsrapporter

Sammanfattande resultat från 2021 års revisionsrapporter redovisas nedan:

1. Granskning av gränsdragningar i fastighetsrelaterade frågor
2. Granskning av insatser för barn och unga
3. Granskning av intern kontroll avseende köpta tjänster
4. Översiktlig granskning av delårsrapport per 2021-08-31
5. Granskning av bokslut och årsredovisning per 2021-12-31

1. Granskning av gränsdragningar i fastighetsrelaterade frågor

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunens styrning och uppföljning kring lokaler och fastigheter är ändamålsenlig utifrån ett gränsdragningsperspektiv och främjar god ekonomisk hushållning.

Sammanfattning

Vår slutsats och sammantagna bedömning är att det finns brister i ändamålsenlighet och effektivitet när det gäller fastighetsfrågor i Bräcke kommun. Vi bedömer att kommunstyrelsen måste bli aktivare när det gäller att ta fram och kommunicera bilden av hur Bräcke ska se ut i framtiden. Var ska den kommunala verksamheten finnas? Var ska den avvecklas? Dessa frågor är svåra politiska frågor men krävs för att leda verksamheten åt rätt håll och för att ge förvaltningen stöd i vägvalen. Detta är grunden för att åstadkomma en långsiktig planering i fastighetsfrågorna och bör prioriteras tydligt från den politiska arenan.

Vi bedömer vidare att gränsdragningarna i fastighetsrelaterade frågor är ändamålsenliga. Den gränsdragningslista som finns är ändamålsenlig och frågorna kring gränsdragningar kring verksamhetslokaler framstår inte som mer problematisk än i andra kommuner.

När det slutligen gäller underhåll, så bedömer vi att processen har brister. Den långsiktiga underhållsplaneringen saknas, underhållet skjuts på framtiden och stor del av verksamhetens insatser blir av akut karaktär. Detta är något som är kostnadsdrivande och skapar dåliga förutsättningar för en effektiv fastighetsförvaltning. Även här bör kommunstyrelsen besluta om vilka underhållsnivåer som anses rimliga för att erbjuda verksamheterna ändamålsenliga lokaler och sedan resurs sätta organisationen utifrån detta. I beslut om investeringsprojekt bör också höjd tas för extern projektledning om detta inte ska inverka på den ordinarie driften.

Våra rekommendationer utifrån detta blir:

- Att en vision och strategisk plan/översiktsplan för Bräckes framtid blir styrande för beslut om framtida fastighetsstruktur.
- Att en långsiktig underhållsplanering genomförs, dels för prioritering och planering, dels för att klarlägga hur stor underhållsskulden verkligen är.

Att kommunledning, fastighetsförvaltning och verksamheterna fastställer ett nuvarande läge och ett lägsta önskat läge för verksamhetslokaler. Utifrån detta kan sedan vidare diskussioner ske om vad som krävs för att uppnå det önskade läget. Exempelvis vad krävs för lokaler för att uppnå den kvalitet och effektivitet som önskas.

2. Granskning av insatser för barn och unga

Granskningen har syftat till att bedöma om insatserna för barn och unga är ändamålsenlig, samt om det finns en fungerande samverkan kring målgruppen mellan socialtjänst och andra huvudmän.

Sammanfattning

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att insatserna för barn och unga samt samverkan mellan berörda parter delvis är ändamålsenlig. Vi bedömer att kommunstyrelsen behöver se över och utveckla kvalitetsledningsarbetet samt att den interna samverkan behöver stärkas.

Vi ser allvarligt på att Bräcke kommun inte haft någon verksamhetsutvecklare under drygt fyra år eftersom detta har lett till ett kraftigt eftersatt arbete, som också hade kunnat leda till brister i såväl kvalitet som rättssäkerhet. Detta har också lett till en avsaknad av ett helhetsperspektiv som inneburit att barn- och familjeenheten ofta blivit akutåtgärdande. Vi bedömer att det behöver tas ett omtag kring kvalitetsledningsarbetet i syfte att säkerställa tydligare processer och att kvalitetsledningssystemet lever upp till SOSF 2011:9 och även kan användas som ett led i ett systematiskt förbättringsarbete.

Den interna samverkan mellan skolan och socialtjänsten har förbättrats under det senaste halvåret från att ha varit relativt dålig. Vi noterar att det finns en medvetenhet kring hur samverkan kan förbättras däremot är den faktiska samverkan idag mellan socialtjänsten och de olika skolenheterna varierande och upplevs personbunden.

Vi konstaterar att det finns brister i samverkan mellan skola, socialtjänst och regionen. Detta trots JämtBus¹ överenskommelsen samt ett lokalt Bus-dokument som värnar om vikten kring en god kännedom kring andras kompetenser och verksamheter och ett gemensamt ansvarstagande. Vi ser oroväckande på de långa utredningstiderna hos Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) vilket leder till att barn och unga inte får den vård och det stöd de behöver som i sin tur kan få stora konsekvenser på konsekvenser för den enskilde men kan även medföra andra sociala konsekvenser.

Vi konstaterar även att det sker insatser för att möjliggöra tidigare hemtagningar och på så sätt minska tiden som ett barn eller ungdom behöver vara placerad genom att aktivt från första stund arbeta med de biologiska föräldrarna. Däremot konstaterar vi att det inte upplevs finnas en fungerande kommunikationsprocess mellan socialtjänsten och skolan vid hemtagning.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen:

- att se över och säkerställa ändamålsenligheten i kvalitetsledningsarbetet
- att se över strukturer och arbetssätt för den interna samverkan mellan skola och socialtjänst
- att se över och föra en kontinuerlig dialog med regionen då detta är att anse som ett gemensamt ansvar

¹Överenskommelse om länsövergripande samverkan i Jämtlands län gällande barn och unga i behov av särskilt stöd

3. Granskning av intern kontroll avseende köpta tjänster

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunen har en god intern kontroll avseende upphandling och uppföljning av köpta tjänster.

Sammanfattning

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att det finns styrdokument med riktlinjer för upphandling samt rutiner för uppföljning. Däremot noterar vi att uppföljning av köpta tjänster, särskilt avseende fastighetsunderhåll, inte genomgående genomförs i enlighet med rutinerna. Vi konstaterar att åtgärder behöver vidtas i syfte att förbättra arbetet med uppföljning av upphandlade tjänster samt avtalsefterlevnad.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi:

- att utbildning i upphandling genomförs i syfte att säkerställa grundläggande kompetens
- att uppföljning av internkontrollen utökas för att kunna bedöma huruvida rutinerna fungerar
- att egenkontrollen avseende vinterväghållning formaliseras och dokumenteras
- att säkerställa att köpta tjänster avseende fastighetsunderhåll följs upp enligt avtal
- att se över rutinerna för inköp av tjänster för att säkerställa att avtal alltid upprättas

4. Översiktlig granskning av delårsrapport per 2021-08-31

Granskningen har syftat till översiktligt bedöma om:

- Kommunens delårsrapport har upprättats i enlighet med kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner
- Resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning

Sammanfattning

De väsentligaste slutsatserna från granskningen kan sammanfattas enligt följande:

- -Kommunens resultat för delåret uppgår till 8,0 mnkr, vilket är 20,8 mnkr lägre än samma period förra året. Det beror främst på högre kostnader för gymnasieutbildning, högre personalkostnader inom särskilda boenden och skolan samt höga kostnader för skolskjutsar och interkommunala elever.
- -Prognostiserat helårs utfall förväntas gå sämre än budget med -24,7 mnkr. Det beror främst på en ingående obalans i budgeten på -6,1 mnkr. Inklusiv obalansen i budgeten prognostiserar verksamheterna ett totalt underskott på -31,1 mnkr. Vi är oroade över verksamheternas samlade underskott.
- -Kommunens prognostiserade balanskravs resultat beräknas uppgå till -24,8 mnkr för 2021. Totalt negativt balanskravs resultat att återställa uppgår till -36,2 mnkr. Vi anser att det saknas kommentarer som beskriver åtgärder för att hantera det prognostiserade negativa balanskravsresultatet.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att omgående ta fram åtgärder för att hantera det prognostiserade negativa balanskravsresultatet.

- -Kommunen har vid tidpunkten för vår granskning inte gjort någon värdering av aktierna i MidSweden AB. Då bolaget har uppvisat negativt resultat sedan bolaget bildades bedömer vi att värderingen av aktierna är osäker och konstaterar att en eventuell nedskrivning kommer att påverka resultatet negativt.

Vi är mycket oroade över verksamheternas samlade underskott tillsammans med nedanstående ackumulerade balanskravsunderskottet. Det bör i det sammanhanget även noteras kommunens prognosticerar att skatter och bidragsintäkter blir 10 mnkr utöver budget.

Vi har, utöver vad som nämns som värderingen av aktierna i MidSweden AB, inte identifierat några väsentliga felaktigheter i delårsboksutslutet, och i granskningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att delårsboksutslutet inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål

Enligt bestämmelser i kommunallagen ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsbokslutet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Vad gäller god ekonomisk hushållning så hänvisar RKR (Rådet för kommunal redovisning) till förarbeten till kommunallagen där det betonas vikten av att mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning utvärderas för hela kommunala koncernen, dvs kommunen och dess kommunala koncernföretag gemensamt. Vi konstaterar att kommunen har ett finansiellt mål för kommunkoncernen men att gemensamma verksamhetsmål saknas.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att ta fram verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning för kommunkoncernen.

Bedömning av kommunfullmäktiges mål

Vi bedömer att resultatet enligt delårsrapporten inte är i enlighet med fullmäktiges mål för ekonomisk hushållning.

5. Granskning av bokslut och årsredovisning per 2021-12-31

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god redovisningssed i kommuner och regioner. Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

Sammanfattning

Årsredovisningen

Gällande Mid Sweden 365 AB är bolagets värde, inklusive värdet av anläggningstillgången, beroende av dess framtida förmåga att generera intäkter. Vi anser att det bokförda värdet på aktierna kan anses vara behäftat med osäkerhet.

Kommunen har en pågående tvist med entreprenören för skidtunneln och vi kan konstatera att om tvisten utfaller negativt för kommunen så medför det betydande kostnader.

Baserat på osäkerheterna vad gäller värdet av aktierna i dotterbolaget och tvisten med entreprenören för skidtunnel kan vi inte uttala oss om kommunens räkenskaper har upprättats i enlighet med kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed.

I övrigt har vi inte funnit några väsentliga felaktigheter i årsredovisningen.

Med anledning av ovanstående rekommenderar vi, likt föregående år, att kommunen tillser att det finns underlag som styrker värderingen av aktierna, och vid behov gör erforderlig nedskrivning.

Resultat

Årets resultat uppgår till -17,3 mnkr vilket är 17,3 mnkr sämre än det budgeterade resultatet på 0,0 mnkr. Kommunen prognostiserade med ett underskott på -24,7 mnkr. Att utfallet blev bättre än prognosen beror till stor del på en bättre skatteunderlagsprognos än prognostiserat. Skatteunderlagsprognosen blev 10,7 mnkr bättre än budget. Kommunen har också fått generella bidrag med 2,2 mnkr.

Totalt uppvisar nämndernas verksamheter ett budgetunderskott på -26,6 mnkr. Det beror främst på en ingående obalans i budgeten på -36,1 mnkr. Vi är mycket oroade över resultatutvecklingen.

Balanskrav

Balanskravsresultatet uppgår till -17,4 mnkr. Det ackumulerade underskottet att återställa inom tre år uppgår till -28,8 mnkr. Vi noterar att kommunen avser att återställa det negativa balanskravsresultatet över en längre tid än tre år vilket är i strid med 12 §, kap. 11, KL. Det har i vår granskning inte framkommit någon ytterligare post att ta hänsyn till vid beräkning av balanskravsresultatet

Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Vi konstaterar att kommunstyrelsen har gjort en sammantagen bedömning av huruvida god ekonomisk hushållning kommer att uppnås. Bedömningen är att god ekonomisk hushållning inte kommer att uppnås. Vi gör ingen annan bedömning.

Vi konstaterar att kommunen har ett finansiellt mål för kommunkoncernen men att gemensamma verksamhetsmål saknas.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att ta fram verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning för kommunkoncernen.